

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum ex necessitate detur gratia se præparanti ad gratiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

honestare pauperem. Contingit autem quandoq; quod Deus mouet hominem ad aliquod bonum, non tamen perfectum: & talis preparatio praecedit gratiam. Sed quandoq; statim perfecte mouet ipsu ad bonum, & subito gratiam homo accipit, secundum illud Io. 6. Omnis, qui audit a patre & didicit, venit ad me. Et ita contingit Paulo, quia subito est esset in progressu peccati, perfecte motum est cor eius a Deo, audiendo, & addiscendo, & veniendo, & ideo subito est gratiam consecutus.

AD TERTIVM dicendum, quod agens infinite virtutis non exigit materia, vel dispositionem materię, quasi praesuppositam ex alterius causae actione: sed tunc oportet quod secundum conditionem rei causandae in ipsa re causet & materiam, & dispositionem debitam ad formam. Et similiter ad hoc, quod Deus gratiam infundat animae, nulla preparatio exigitur, quia ipse non faciat.

ARTICVLVS III.

Virum necessario detur gratia se preparanti ad gratiam, vel facienti quod in se est.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod ex necessitate detur gratia se preparanti ad gratiam, vel facienti quod in se est: quia super illud Ro. 5. Iustificati ex fide pacem habeamus, &c. dicitur, Deus recipit eum qui ad se confugit, aliter esset in eo iniquitas: sed impossibile est in Deo iniquitatem esse. ergo est impossibile, quod Deus non recipiat eum qui ad se confugit. ex necessitate igitur gratiam assequitur.

¶ 1. Praet. An dicitur in lib. de casu diaboli, quod ista est causa, quare Deus non concedit diabolo gratiam, quia ipse non voluit accipere, nec paratus fuit: sed remota causa necesse est remoueri effectum. ergo si aliquis velit accipere gratiam, necesse est quod ei detur.

¶ 2. Praet. Bonum est communicatiuum sui, ut patet per Dion. in 4. cap. de diu. nom. sed bonum gratiae est melius quam bonum naturae. cum igitur forma naturalis ex necessitate adueniat materię dispositę, videtur quod multo magis gratia ex necessitate detur preparanti se ad gratiam.

SED CONTRA est, quod homo comparatur ad Deum, sicut lutum ad figulum, secundum illud Hier. 18. Sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea: sed lutum non ex necessitate accipit formam a figulo, quantumcunq; sit preparatum. ergo neq; homo recipit ex necessitate gratiam a Deo quantumcunq; se preparat.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, preparatio hominis ad gratiam est a Deo sicut a mouente: a libero autem arbitrio sicut a moto.

¶ Potest igitur preparatio dupliciter considerari. Vno quidem modo, secundum quod est a libero arbitrio: & secundum hoc nullam necessitatem habet ad gratiae consecutionem, quia donum gratiae excedit omnem preparationem virtutis humanae. Alio modo potest considerari secundum quod est a Deo mouente, & tunc habet necessitatem ad id, ad quod ordinata a Deo, non quidem coactionis: sed infallibilitatis: quia intentio Dei deficere non potest, secundum quod Augustinus dicit in lib. de predestinatione sanctorum, quod per beneficia Dei certissime liberantur, quicumq; liberantur. Vnde si ex intentione Dei mouentis est, quod homo cuius cor mouet, gratiam consequatur, infallibiliter ipsam consequitur, secundum illud Io. 6. Omnis qui audit a patre, & didicit, venit ad me.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod gl. illa loquitur de illo, qui confugit ad Deum per actum meritum liberi arbitrii iam per gratiam informati, quae

si non reciperet, esset contra iustitiam, quam ipse statuit. Vel si referatur ad motum liberi arbitrii, ante gratiam, loquitur secundum quod ipsum confugiū hominis ad Deum est per motionem diuinam, quam iustum est non deficere.

AD SECVNDVM dicendum, quod defectus gratiae prima causa est ex nobis, sed collationis gratiae prima causa est a Deo, secundum illud Ose. 13. Perditio tua ex te Israel, tantummodo ex me auxilium tuum.

AD TERTIVM dicendum, quod etiam in rebus naturalibus dispositio materię non ex necessitate consequitur formam, nisi per uirtutem agentis, qui dispositionem causat.

ARTICVLVS IIII.

Virum gratia sit maior in uno, quam in alio.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur quod gratia non sit maior in uno, quam in alio. Gratia n. cauetur in nobis ex dilectione diuina, ut dictum est: sed Sap. 6. dicitur, Pusillum & magnum ipse fecit, & aequaliter est illi cura de omnibus. ergo omnes aequaliter gratiam ab eo consequuntur.

¶ 1. Praet. Ea quae in summo dicuntur, non recipiunt magis & minus: sed gratia in summo dicitur, quia coniungit ultimo fini. ergo non recipit magis & minus. non est ergo maior in uno, quam in alio.

¶ 2. Praet. Gratia est vita animae, ut supra dictum est: sed uiuere non dicitur secundum magis & minus. ergo etiam neque gratia.

SED CONTRA est, quod dicitur ad Ephes. 4. Vnicuique data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Quod autem mensurate datur, non omnibus aequaliter datur. ergo non omnes aequaliter gratiam habent.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, habitus duplicem magnitudinem habere potest. Vnam ex parte finis, vel obiecti, secundum quod dicitur vna virtus alia nobilior, in quantum ad maius bonum ordinatur. Alia vero ex parte subiecti, quod magis, uel minus participat habitum inherens.

SECUNDUM igitur primam magnitudinem, gratia gratum faciens non potest esse maior & minor, quia gratia secundum sui rationem coniungit hominem summo bono, quod est Deus: sed ex parte subiecti, gratia potest suscipere magis, uel minus, prout. s. unus perfectius illustratur a lumine gratiae quam alius. Cuius diuersitatis ratio quidem est aliqua ex parte preparantis se ad gratiam: qui enim magis se ad gratiam preparat, plenior est gratiam accipit. Sed ex hac parte non potest accipi prima ratio huius diuersitatis, quia preparatio ad gratiam non est hominis, nisi in quantum liberum arbitrium eius preparatur a Deo. Vnde prima causa huius diuersitatis accipienda est ex parte ipsius Dei, qui diuersimode sua gratiae dona dispensat ad hoc, quod ex diuersis gradibus pulchritudo & perfectio Ecclesiae consurgat: sicut etiam diuersos gradus rerum instituit, ut esset uniuersum perfectum.

Vnde Apostolus ad Eph. 4. postquam dixerat, Vnicuique data est gratia secundum mensuram donationis Christi, enumeratis diuersis gratiis, subiungit, Ad confirmationem sanctorum in edificationem corporis Christi. AD PRIMVM ergo dicendum, quod cura diuina dupliciter considerari potest. Vno modo, quantum ad ipsum diuinum actum, qui est simplex & uniformis: & secundum hoc aequaliter se habet eius cura ad omnes, quia. s. vno actu simplici & maiora, & minora dispensat. Alio modo.

Prima Secunda S. Tho. KK 2 do

Sup. q. 66. ar. 2. ad 1. & 2. q. 5. art. 4. ad 3. q. 110. ar. 1. q. 110. ar. 2. q. 110. ar. 3. q. 110. ar. 4. q. 110. ar. 5.

q. 51. art. 1. & 2.